

שמואל א פרק ב

- (יא) וַיִּלְךָ אֶלְקָנָה הַרְמָתָה עַל בֵּיתוֹ וְהִנָּעַר הָיָה מְשֻׁרֵת אֶת יְקֹנָק אֶת פְּנֵי עָלֵי הַכְּהֵן :
- (יב) וּבְנֵי עָלֵי בְנֵי בְלִיעֵל לֹא יָדְעוּ אֶת יְקֹנָק :
- (יג) וּמִשְׁפַּט הַכֹּהֲנִים אֶת הָעַם כָּל אִישׁ זִבַּח וְזָבַח וּבָא נֶעַר הַכְּהֵן כְּבִשָׁל הַבֶּשֶׂר וְהַמִּזְלֵג שְׁלֹשׁ הַשָּׁנִים בְּיָדוֹ :
- (יד) וְהִכָּה בַכִּיּוֹר אוֹ בַדּוּד אוֹ בַקְּלַחַת אוֹ בַפְּרוּר כֹּל אֲשֶׁר יַעֲלֶה הַמִּזְלֵג יִקַּח הַכְּהֵן בּוֹ כֶּכָּה יַעֲשׂוּ לְכָל יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים שָׁם בְּשִׁלָּה :
- (טו) גַּם בְּטָרֶם יִקְטְרוּן אֶת הַחֶלֶב וּבָא נֶעַר הַכְּהֵן וְאָמַר לְאִישׁ הַזֶּבֶח תִּנְּהוּ בְּשָׂר לְצִלוֹת לַכְּהֵן וְלֹא יִקַּח מִמֶּנּוּ בְּשָׂר מִבְּשָׂל כִּי אִם חֵי :
- (טז) וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָאִישׁ קִטְר יִקְטְרוּן כִּיּוֹם הַחֶלֶב וְיִקַּח לְךָ כֶּאֱשֶׁר תִּאֲמָר וְנִפְשָׁךְ וְאָמַר לוֹ לֹא כִי עָתָה תִּתֵּן וְאִם לֹא לְקַחְתִּי בְחִזְקָה :
- (יז) וַתְּהִי חֲטָאת הַנִּעְרִים גְּדוֹלָה מְאֹד אֶת פְּנֵי יְקֹנָק כִּי נֶאֱצַו הָאֲנָשִׁים אֶת מִנְחַת יְקֹנָק :
- (יח) וּשְׂמוּאֵל מְשֻׁרֵת אֶת פְּנֵי יְקֹנָק נֶעַר חֲגוּר אֶפּוֹד בָּד :
- (יט) וּמַעִיל קִטּוֹן תַּעֲשֶׂה לוֹ אִמּוֹ וְהַעֲלֵתָה לוֹ מִיָּמִים יָמִימָה בַּעֲלוֹתָהּ אֶת אִשָּׁה לְזִבְחַת אֶת זִבְחַת הַיָּמִים :
- (כ) וַיִּבְרָךְ עָלֵי אֶת אֶלְקָנָה וְאֶת אֲשֶׁתוֹ וְאָמַר יְשֵׁם יְקֹנָק לְךָ זֶרַע מִן הָאִשָּׁה הַזֹּאת תַּחַת הַשָּׂאֵלָה אֲשֶׁר שָׂאֵל לִיקֹנָק וְהָלַכּוּ לְמַקְמוֹ :
- (כא) כִּי פָקַד יְקֹנָק אֶת חַנָּה וַתִּהַר וַתֵּלֶד שְׁלֹשָׁה בָנִים וַיִּשְׁתִּי בָנוֹת וַיִּגְדַּל הַנֶּעַר שְׂמוּאֵל עִם יְקֹנָק : ס
- (כב) וְעָלֵי זָקוּן מְאֹד וְשָׁמַע אֶת כָּל אֲשֶׁר יַעֲשׂוּן בְּנָיו לְכָל יִשְׂרָאֵל וְאֶת אֲשֶׁר יִשְׁכַּבּוּן אֶת הַנְּשִׁים הַצַּבָּאוֹת פֹּתַח אֹהֶל מוֹעֵד :
- (כג) וַיֹּאמֶר לָהֶם לָמָּה תַעֲשׂוּן כִּדְבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי שֹׁמֵעַ אֶת דְּבָרֵיכֶם רַעִים מְאֹד כָּל הָעַם אֵלֶּה :
- (כד) אֵל בְּנֵי כִי לֹא טוֹבָה הַשְּׁמִיעָה אֲשֶׁר אֲנֹכִי שֹׁמֵעַ מֵעֲבָרִים עִם יְקֹנָק :
- (כה) אִם יִחְטָא אִישׁ לְאִישׁ וּפָלְלוּ אֱלֹהִים וְאִם לִיקֹנָק יִחְטָא אִישׁ מִי יִתְפַּלֵּל לוֹ וְלֹא יִשְׁמְעוּ לְקוֹל אֲבִיהֶם כִּי חִפָּץ יְקֹנָק לְהַמִּיתָם :
- (כו) וְהִנָּעַר שְׂמוּאֵל הִלְךָ וַיִּגְדַּל וְטוֹב גַּם עִם יְקֹנָק וְגַם עִם אֲנָשִׁים : ס
- (כז) וַיָּבֵא אִישׁ אֱלֹהִים אֵל עָלָיו וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה אָמַר יְקֹנָק הַנְּגִלָה נְגִלְתִּי אֵל בֵּית אָבִיךָ בַּהִיּוֹתָם בְּמִצְרַיִם לְבֵית פְּרָעָה :
- (כח) וּבַחֹר אֲתוֹ מִכָּל שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל לִי לַכְּהֵן לְעֹלוֹת עַל מִזְבְּחִי לְהַקְטִיר קְטֹרֶת לְשֵׂאת אֶפּוֹד לְפָנָי וְאֶתְנַה לְבֵית אָבִיךָ אֶת כָּל אֲשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל :
- (כט) לָמָּה תַבְעִטוּ בְזִבְחִי וּבְמִנְחֹתִי אֲשֶׁר צִוִּיתִי מֵעוֹן וְתַכְבֵּד אֶת בְּנֵיךָ מִמֶּנִּי לְהַבְרִיאֲכֶם מֵרֵאשִׁית כָּל מִנְחַת יִשְׂרָאֵל לְעָמִי :
- (ל) לָכוּ נָאִם יְקֹנָק אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָמַר אֲמַרְתִּי בֵיתְךָ וּבֵית אָבִיךָ יִתְחַלְכוּ לְפָנָי עַד עוֹלָם וְעָתָה נָאִם יְקֹנָק חָלִילָה לִי כִּי מְכַבְּדִי אֲכַבֵּד וּבְזִי יִקְלוּ :
- (לא) הִנֵּה יָמִים בָּאִים וְגִדְעִתִּי אֶת זֶרְעֶךָ וְאֶת זֶרַע אָבִיךָ מֵהַיּוֹת זָקוּן בְּבֵיתְךָ :

- (לב) והבטת צר מעון בכל אשר ייטיב את ישראל ולא יהיה זקן בביתך כל הימים :
- (לג) ואיש לא אכרית לך מעם מזבחי לכלות את עיניך ולאדיב את נפשך וכל מרבית ביתך זמותו אנשים :
- (לד) וזה לך האות אשר יבא אל שני בנך אל חפני ופינחס ביום אחד זמותו שניהם :
- (לה) והקימתי לי כהן נאמן כאשר בלבבי ובנפשי יעשה ובנתי לו בית נאמן והתהלך לפני משיחי כל הימים :
- (לו) והיה כל הנותן בביתך יבוא להשתחות לו לאגרות קסף וכפר לחם ואמר ספחני נא אל אחת הכהנות לאכל פת לחם :

רש"י שמואל א פרק ב

- (יא) היה משרת את ה' את פני עלי - מכאן למשמש פני תלמידי חכמים כמשמש פני השכינה :
- (יג) ומשפט הכהנים - הם קבעו להם חק זה ולהם לא היה לנחל כי אם חזה ושוק של שלמים :
- (יד) בדוד - סיר :
- בקלחת - יורה :
- בפרור - מחבת :
- (יז) כי נאצו - לשון בזיון :
- (יח) נער חגור אפוד בד - כרדוט דבוץ והוא לי מעיל שהרי תרגם יונתן מעילין דכי כן תלבשנה הבתולות מעילים (שמואל ב יג) כרדוטין :
- (יט) ומעיל קטן תעשה לו אמו - משנה לשנה :
- (כ) וברך עלי - לי הוה הוא מברכו היה בכל שנה :
- תחת השאלה אשר שאל - לו בן ואמר לו ישים ה' לך זרע גוי יהי רצון שכל בנים שיהו לך יהו מן הצדקת הזו והרי זה מקרא מסורס :
- (כב) אשר ישכבן - כמשמעו ורבותינו אמרו מתוך ששהו את קניהן והם היו ממתנינות עד שתראן קניהן קריבין מעלה עליהם כאלו שכבום :
- (כד) אשר אנכי שומע מעבירים עם ה' - שמועה שעם ה' מעבירים עליכם לי ויעבירו קול במחנה (שמות לו) מוציאים עליכם קול שמועה לא טובה :
- (כה) ופללו - לי משפט כמו ונתן בפלילים (שם / שמות / כא) :
- אלהים - דין :
- כי חפץ ה' להמיתם - שכבר נחתם גזר דין אבל קודם שנחתם גזר דין נאמר כי לא אחפוץ במות המת (יחזקאל יח) :
- (כז) ויבא איש אלהים - זה אלקנה :
- הנגלה נגליתי אל בית אביך - מכאן שנתנבא אהרן במצרים, ומה היא הנבואה הוא שנאמר (יחזקאל כ) ואומר אליהם איש שקוצי עיניו השליכו ובגלולי מצרים אל תטמאו :
- הנגלה נגליתי - הידעתם כי הטובה הזאת והגדולה הזאת נתתי לאהרן :
- (כט) אשר צויתי מעון - אשר צויתי במעוני :

להבריאתכם מראשית וגוי' - הרי זה מקרא מסורס ותכבד את בניך ממני לעמי לעיני עמי כבדת את בניך ממני ומהו הכבוד להבריאתכם מראשית כל מנחת ישראל קדמה סעודתכם לסעודתי כמה שנאמר גם בטרם יקטירון את החלב וגוי', להבריאתכם לשון סעודה כמו תבא נא תמר אחותי ותברני לחם (שמואל ב יג):

לעמי - מוסב על ותכבד את בניך ממני הראיתם לעמי שאתם נכבדים ממני ובמה הראיתם להבריאתכם מראשית מנחתי:

(ל) אמור אמרתי - שני פעמים פסקתי גדולה לבני איתמר בבני גרשון ובבני מררי נאמר ביד איתמר בן אהרן הכהן (במדבר ד) ועלי מבני איתמר היה זו ראיתי במדרש שמואל, ולשו"ן הגו"ן מז"ה שמעת"י, אמור אמרתי ביתך ובית אביך וגוי' מתחלה נתתי כהונה גדולה לאלעזר הכהן שנאמר והפשט את אהרן את בגדיו וגומר (במדבר כ') ובימי פלגש שפקרו ישראל ברוב המצות ומי גרם להם פנחס וכיוצא בו שהיה להם לסבב מעיר אל עיר ולהוכיחם נטלתי הכהונה גדול' מהם ונתתיה לך שמבני איתמר אתה ואמרתי יתהלכו לפני עד עולם שכשפוסקין לו גדולה לאדם פוסקין לו ולדורותיו עד עולם:

כי מכבדי אכבד - את בני פנחס שכבד אותי בשטים (במדבר כ"ה) וכן היתה בימי שלמה כשנבנה בית המקדש ויגרש שלמה את אביתר מהיות כהן לה' כדבר ה' אשר דבר אל בית עלי (מלכים א ב) ונעשה צדוק כ"ג תחתיו שהיה מבני פנחס שכן נתייחסו בדברי הימים:

ובזוי יקלו - מאליהם משאסתלק מהם:

(לא) וגדעתי את זרועך - החוזק שיש לכם בביתי שאתם אומרים ואם לא לקחתי בחזקה:

(לב) והבטת צר מעון - וראית צרתך בצדך בתוך מעוני כאשר הרואה צרתה עמה בבית:

בכל אשר ייטיב את ישראל - כשיבנה בית עולמים בימי שלמה ותהא טובתם של ישראל שלימה כמה שנאמר שם לא נפל דבר אחד מכל דברו הטוב (מלכים א ח) יהודה וישראל רבים כחול אשר על שפת הים וגוי' וישב יהודה וישראל לבטח איש תחת גפנו ואיש תחת תאנתו כל ימי שלמה (שם /מלכים א' ה):

ולא יהיה זקן בביתך - מדה כנגד מדה אתם אכלתם קדשים לפני זמן בטרם יקטירון את החלב אף אתם תמותון בלא זמן:

(לג) ולאדיב - כמו ולדאיב:

ימותו אנשים - בחורים אינו דומה אבלו של בחור לאבלו של תינוק:

(לד) וזה לך האות - שיתקיים הדבר ביום אחד ימותו שני בניך והיא תהיה לך אות שיתקיים כל הפורענות שנאמר לך והבטת צר מעון וכל מרבית ביתך ימותו אנשים:

(לה) כהן נאמן - הוא צדוק:

(לו) לאגורת כסף - בשביל להשתכר מעה כסף:

לאגורת כסף - ממשקלות עשרים גרה הוא (שמות ל):

ספחני - אספני:

ילקוט שמעוני שופטים רמז סח

אמר רב נחמן מנוח עם הארץ היה, שנאמר וילך מנוח אחרי אשתו, אלא מעתה וילך אלקנה הרמתה על ביתו הכי נמי, והא כתיב ויהי איש אחד מן הרמתים צופים מהר אפרים איש אחד שבא ממאתים צופים שנתנבאו להם לישראל, אלא אחר דבריה ואחר עצתה - הכא נמי אחר דבריה ואחר עצתה

מדרש שמואל (בובר) פרשה ו

[א] גם בטרם יקטירון את החלב ובא נער הכהן ואמר לאיש הזובח תנה בשר לצלות לכהן ולא יקח ממך בשר מבושל כי אם חי ויאמר אליו האיש קטר יקטירון וגוי' (ש"א = שמואל א' = ב' ט"ו ט"ז), תני רבי שמעון

בן יוחי אמר להן הקדוש ברוך הוא מפני מה אתם אוכלין שירי מנחה ומניחין את הקומץ לזבובים, ומפני מה אתם אוכלים את הבשר ומניחין את החלבים שטוחין בחמה, מה ישראל אומרים לו, יבא הכהן ויזרוק את הדם ויקטיר את החלבים ואחר כך יקח לו בשר, ומה הכהן אומר להם, הדם איני זורק והחלבים איני מקטיר, תנה בשר לצלות לכהן ואם לא לקחתי בחזקה (ש"א = שמואל א' = ב' ט"ז), מה נאמר בסוף, ובני עלי בני בליעל וגוי' (שם שם / שמואל א' ב' / י"ב), בנים שפרקו עול שמים מעליהם, אמרו אין מלכות בשמים, דכתיב ובני עלי [בני] בליעל, וכתוב אחד אומר יצאו אנשים בני בליעל וידיחו וגוי' [דברים י"ג י"ד].

ספרי במדבר פרשת קרח פסקא קטז

(קטז) ויאמר ה' אל אהרן אתה ובניך ובית אביך אתך תשאו את עון המקדש [אתה ובניך אתך תשאו את עון כהונתכם] ר' ישמעאל אומר למי הדבר מסור לאותו שמהירים. ר' יאשיה אומר מנין אתה אומר שאם זרק את הדם כראוי ואינו ידוע לשם מי זרקו והקטיר את החלב כראוי ואינו יודע לשם מי הקטירו שהכהנים נושאים עון על כך ת"ל ואתה ובניך ובית אביך אתך תשאו את עון המקדש. ר' יונתן אומר מנין אתה אומר שאם זכה בבשר קודם זריקת דמים בחזה ושוק קודם הקטר חלבים שהכהנים נושאים עון על כך ת"ל ואתה ובניך אתך תשאו את עון כהונתכם וכן מצינו שלא נתחתם גזר דינן של בני עלי אלא על שנהגו בזיון בקדשים וכן הוא אומר גם בטרם יקטירו את החלב ויאמר אליו האיש קטר יקטירו כיום החלב ותהי חטאת הנערים גדולה מאד (שמואל א' ב טו - יז). וכן מצינו שלא נתחתם גזר דינן של אנשי ירושלים אלא על שנהגו מנהג בזיון בקדשים שנאמר קדשי בזית (יחזקאל כב ח): ואתה ובניך אתך תשאו את עון כהונתכם זה עון דבר המסור לכהונה אתה אומר זה עון דבר המסור לכהונה או זה עון דבר המסור לבית דין כשהוא אומר ואתה ובניך אתך תשמרו את כהונתכם לכל דבר המזבח הרי עון דבר המסור לבית דין אמור הא מה ת"ל תשאו את עון כהונתכם זה עון דבר המסור לכהונה. אמרת ישראל לא ישאו עון כהנים אבל לויים ישאו עון כהנים ת"ל ועבד הלוי הוא את עבדת אהל מועד והם ישאו עונם (במדבר יח כג).

בראשית רבה (וילנא) פרשת ויגש פרשה צה

בא וראה כל מה שהכה הקדוש ברוך הוא בעולם הזה מרפא אותן לעתיד לבא, העורים מתרפאים שנאמר (שם / ישעיהו / לה) אז תפקחנה עיני עורים, והפסחים מתרפאים שנאמר (שם / ישעיהו ל"ה) אז ידלג כאיל פסח ותרון לשון אלם, וכשם שאדם הולך כך הוא בא, הולך עור ובא עור, חרש ובא חרש, אלם ובא אלם, כשם שהוא הולך לבוש כך הוא בא לבוש, ממי את למד משמואל שראה אותו שאול מהו אומר לאשה מה תארו ותאמר (שמואל א כח) איש זקן והוא עוטה מעיל, שכך היה לבוש, שנאמר (שם / שמואל א' ב) ומעיל קטן תעשה לו אמו, ולמה כשם שהאדם הולך כך הוא בא שלא יאמרו כשהם חיים לא ריפאן משמתו ריפאן הקדוש ברוך הוא ואח"כ הביאן דומה שאינן אותן, אלא אלו אחרים הם, אמר הקדוש ברוך הוא אם כן יעמדו כמו שהלכו ואח"כ אני מרפא אותן

תלמוד בבלי מסכת שבת דף נה עמוד ב

ראובן בני עלי בני שמואל דוד ושלמה ויואש סימן. אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: כל האומר בני עלי חטאו - אינו אלא טועה, שנאמר + שמואל א' א + ושם שני בני עלי (עם ארון ברית האלהים) חפני ופנחס כהנים לה'. סבר לה כרב, דאמר רב: פנחס לא חטא. מקיש חפני לפנחס, מה פנחס לא חטא - אף חפני לא חטא. אלא מה אני מקיים + שמואל א' ב + אשר ישכבון את הנשים, מתוך ששהו את קיניהן, שלא הלכו אצל בעליהן - מעלה עליהן הכתוב כאילו שכבום. גופא, אמר רב: פנחס לא חטא, שנאמר + שמואל א' יד + ואחיה בן אחיטוב אחי אי כבוד בן פנחס בן עלי כהן ה' וגוי' אפשר חטא בא לידו, והכתוב מייחסו? והלא כבר נאמר + מלאכי ב + יכרת ה' לאיש אשר יעשנה ער וענה מאהלי יעקב ומגיש מנחה לה' צבאות, אם ישראל הוא - לא יהיה לו ער בחכמים ולא עונה בתלמידים, ואם כהן הוא - לא יהיה לו בן מגיש מנחה. אלא לאו שמע מינה - פנחס לא חטא. אלא הא כתיב אשר ישכבן! - ישכבן כתיב. - והכתיב + שמואל א' ב + אל בני כי לא טובה השמעה! - אמר רב נחמן בר יצחק: בני כתיב. והכתיב מעברים! - אמר רב הונא בריה דרב יהושע: מעברים כתיב. והכתיב בני בליעל! מתוך שהיה לו לפנחס למחות לחפני ולא מיחה - מעלה עליו הכתוב כאילו חטא.